ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः
हिरः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता— पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

Table of Contents

1	कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमं काण्डं	11
-	1.1 प्रथमकाण्डे प्रथमः प्ररुनः – दर्शपूर्णमासौ	11

vedavms@gmail.com

Introduction and Notes

This Taittireeya Samhita Pada Paata book is being compiled for the benefit of Veda Students for learning, with no commercial purpose. There will be 44 volumes, one book/volume for each Prasna (Subject). This book is being published in Sanskrit, Tamil and Malayalam languages.

These books are, strictly, for learning under the guidance of a qualified Vedic Guru and not meant for self-learning.

We thank our guides, **Shri Ganapathy Sharma and Shri Subramania Sharma**, with our namaskarams, who inspired us to compile this book.

Sources of reference:

We have referred the following two books mainly for this compilation:

- Taittireeya Samhita printed by Mysore Branch Press in 1894. This has the complete Krishna Yayur Veda Taittireeya Samhita work of great Scholar Shri Bhatta Bhaskara Misra.
- 2. Taittireeya Samhita printed by Anandashram Press in 1862 containing the work of great Scholar Shri Sayanacharya.

Both these books provide the Pada Paatam of the Taittireeya Samhita at the end of the Panchatis or the end of the Anuvaham or sometimes Prasnam.

Conventions/Symbols used in this book:

We have used normal conventions for gm, gg, avagraham, Anunaasikam as in other books that have been released.

Notes and Explanations

Structure of the Book:

The Vakyam of each Panchati is given as provided in the Samhita book.

The Pada Paatam is provided immediately under each of the Panchatis.

The number of Padams in the Panchati is mentioned in bracket after Panchati number, to ensure the Padam is properly typed and coded as per Source Book.

A Panchati will have 50 Padams only. If the Panchati ends in an Anuvaham, the numbers may not be exactly 50. If the Anuvaham has only one Pachati as in **1.1.1**, the Padam count comes to 43. When the count does not match 50, the indication is made through the Korvai.

If the number of Padams in the last Panchati of an Anuvaham is more than 50, the marking () is made at the end of the 50th Padam. The Korvai mentions 'Panchadasa ca) (meaning 15 Padams), we come to know that there are 50+15=65 Padams in that Panchati. Example **1.1.6.**

Each of the Panchati will end with the Padam as per the Pada Paatam. Vakyam is also started and ended with the respective Padam as a check. The Prasna Korvai, Anuvaha Korvai and Special Korvai, if any, shall be provided after the Pata Padam of the last Panchati of the Anuvaham or Prasnam for reference. Special Korvai shall be provided at the end of respective Panchati as it is given in the source documents.

Conventions for Pada Paatam:

- 1. Each Panchati will end with a Padam and its Ruk Symbol.
- 2. Dheerga Swaritam **will be** marked in places the Swaritam needs to be extended in our book. Only the Swaritam is marked in the source books as per Pada Paata conventions.
- 3. While rendering or study, the rules of Dheerga Swaritam shall be applied
 - a) When a Dheerga letter with Swaritam is followed by a Conjunct Consonants (Samyukta Aksharam)
 - b) A word with a Dheerga Akshara Anuswaram in the middle of the statement with a Swaritam
 - c) The last Aksharam/letter of the Padam has a Swaritam and the letter is
 - a. A Dheerga Letter or
 - b. An Anuswaram
- Kindly refer to our Article on Dheerga Swaritam available in our website vedavms.in for the article on basics of Veda Recital – Dheerga Swaritam.
- 5. Kindly refer to your Guru for exceptions and how the rendering needs to be made.
- 6. Some common words which are repeated in Pada Padam and what it denotes as per convention are given below:

Note: readers are requested to refer to the Article on Vowel Sandhi.

When a word needs to be taken as it is without any change, the Pada Padam provides it as "that word" + 'iti'. Example, Panchati 4 - विष्णो इति .

Prarthanaa Mantras:

- 2. ऋत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलं ।
 । — ।
 उर्ध्वरेतंविरूपाक्ष्मं विश्वरूपाय वै नमो नमः। (औं नमः परमात्मने)
- 3. गणानां त्वा गणपति ए हवामहे कविं कवीना मुपमश्रवस्तमं ।

 । । । । । । । । । । । ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत् आन्द्रशृण्वन्नूतिभिः सीद्सादनं ।

 (श्री महागणपतयेनमः)
- 4. तत्पुरुषायिवद्महे महासेनाय धीमिह । तन्नः षण्मुखः प्रचोदयात् ।
 (कुमारगुरवे नमः)
- 5. प्रणो देवी सरस्वति वाजेभिर्वाजिनीवति । धीनामवित्र्यवतु । (महासरस्वत्यै नमः)
- 6. सदाशिव समारम्भां शंकराचार्य मध्यमां । अस्मदाचार्य पर्यन्तां वन्दे गुरु परंभरां । (श्री गुरुभ्यो नमः)
- 7. व्यासं वसिष्ठ नप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषं ।

पराश्चारात्मजं वन्दे शुक तातं तपोनिधिं। व्यासाय विष्णुरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे। नमो वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः। (श्री वेदव्यासाय नमः)

Version Notes

1st Version Number 0.0 dated 31st March 2019

2nd and Current Version Number 0.1 dated 31st March 2020 1. This Version replaces earlier version "0.0" dated 31st March 2019.

- 2. We have incorporated TS 1.1 Samhita Vaakya corrections only in this version.
- 3. "ध्य" is replaced with "द्ध्य" at appropriate places.

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमं

<u>काण्डं</u>

1.1 प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - दर्शपूर्णमासौ

<u>1.1.1.1</u>

हुषे त्वो, –र्जे त्वा, वायवः स्थोपायवः स्थ, देवो वः सिवता प्रार्पयतु
श्रेष्ठतमाय कर्मण्, आ प्यायद्ध्वमिष्निया देवभाग–मूर्जस्वतीः पयस्वतीः
प्रजावती–रनमीवा अयक्ष्मा मा वः स्तेन ईशत माऽघश्र्सो, रुद्रस्य
हेतिः परि वो वृणक्त, ध्रुवा अस्मिन् गोपतौ स्यात बह्रीर, यजमानस्य
पशून् पाहि ॥ 1

1.1.1.1 Padam

इषे । त्वा । ऊर्जे । त्वा । वायवः । स्थ । उपायव इत्युप – आयवः । स्थ । देवः । वः । स्विता । प्रेति । अर्पयतु । श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठ – तमाय । कर्मणे । एति । प्यायद्ध्वम् । अध्नियाः । देवभागमिति देव – भागम् । जर्जस्वतीः । पयस्वतीः । प्रजावतीरिति प्रजा – वतीः । अनमीवाः ।

vedavms@gmail.com

अयक्ष्माः । मा । वः । स्तेनः । ईशत । मा । अघश्राप्स इत्यघ - शृप्सः । रुद्रस्य । हेतिः । परीति । वः । वृणकु । ध्रुवाः । अस्मिन्न् । गोपताविति गो -पतौ । स्यात । बह्वीः । यजमानस्य । पशून् । पाहि ॥ 1 (43) (इषे-त्रिचत्वारि**्शत्)**(A1) यज्ञस्य घोषदसि, प्रत्युष्ट् रक्षः प्रत्युष्टा अरातयः, प्रेयमगाद्धिषणा बर्.हिरच्छ मनुना कृता स्वधया वितष्टा त आ वहन्ति कवयः पुरस्ताद् देवेभ्यो जुष्टमिह बर्.हिरासदे, देवानां परिषूतमसि वर्.षवृद्धमसि, देवबर्.हिर्मा त्वाऽन्वङ् मा तिर्यक्, पर्व ते राद्ध्यासमा, – च्छेता ते मा रिषं, देवंबर्.हिः शतवंल्.शं ँवि रोह, सहस्रवल्.शाः [] 2 1.1.2.1-Padam यज्ञस्य । घोषत् । असि । प्रत्युष्टमिति प्रति – उष्टम् । रक्षः । प्रत्युष्टा इति प्रति – उष्टाः । अरातयः । प्रेति । इयम् । अगात् । धिषणा । बर्.हिः । अच्छं । मनुना । कृता । स्वधयेति स्व-धया । वितष्टेति वि – तष्टा । ते । एति । वहन्ति । कवयः । पुरस्तात् । देवेभ्यः । जुष्टम् । इह । बर्.हिः । आसद इत्या – सदे । देवानाम् ।

परिषूतमिति परि -सूतम् । असि । वर्.षवृद्धमिति वर्.ष-वृद्धम् ।
असि । देवबर्.हिरिति देव -बर्.हिः । मा । त्वा । अन्वक् । मा ।
तिर्यक् । पर्व । ते । गद्ध्यासम् । आच्छेत्तेत्या - छेता । ते । मा ।
रिषम् । देवबर्.हिरिति देव-बर्.हिः । शतवल् शिमित शत-वल् शम् ।
वीति । गेह । सहस्रवल् शा इति सहस्र -वल् शाः । 2 (50)

1.1.2.2

वि वय ् रुहेम, पृथिव्याः संपृचः पाहि, सुसंभृता त्वा

संभग्नम्य, –दित्यै गस्नाऽसी, –न्द्राण्यै सन्नहनं, पूषा ते ग्रन्थिं ग्रथ्नातु,

स ते माऽऽस्था, –दिन्द्रस्य त्वा बाहुभ्यामुद्यच्छे, बृहस्पते

र्मूद्र्ध्ना हरा, –म्युर्वन्तरिक्षमन्विहि, देवं गममसि ॥ 3

1.1.2.2 Padam

वीति । वयम् । रुहेम । पृथिव्याः । संपृच इति सं – पृचः । पाहि ।
सुसंभृतेति सु – संभृता । त्वा । सिमिति । भरामि । अदित्यै । रास्ना ।
असि । इन्द्राण्यै । संनहनमिति सं – नहनम् । पूषा । ते । ग्रन्थिम् ।
ग्रथ्नातु । सः । ते । मा । एति । स्थात् । इन्द्रस्य । त्वा । बाहुभ्यामिति
बाहु-भ्याम् । उदिति । यच्छे । बृहस्पतेः । मूद्ध्र्म । हरामि । उरु ।

अन्तरिक्षम् । अन्विति । <u>इहि</u> । <u>देवङ्ग</u>ममिति देवम् – गमम् । । । । असि ॥ **३ (३८) (सहस्रवल्शा-अष्टात्रिप्शच्च)** *(***A2)**

1.1.3.1 शुन्धद्ध्वं दैव्याय कर्मणे देवयुज्यायै, मात्तिश्चनो घर्मोऽसि द्यौरसि पृथिव्यसि विश्वधाया असि परमेण धाम्ना दृष्हस्व मा ह्वार्, –वसूनां पवित्रमिस श्तिधारं वसूनां पवित्रमिस सहस्रधारण्, हुतः स्तोको हुतो द्रफ्सो उग्नये बृहते नाकाय स्वाहा द्यावा –पृथिवीभ्याण्, सा विश्वायुः, सा विश्वव्यचाः, सा विश्वकर्मा, सं पृच्यद्ध्व –मृतावरी – रूर्मिणी – र्मधुमत्तमा मन्द्रा धनस्य सातये, सोमेन () त्वा ऽऽतन्चमीन्द्राय

1.1.3.1-Padam

दधि, विष्णो हव्य ए रक्षस्व ॥ ४

रान्धद्ध्वम् । दैव्याय । कर्मणे । देवयज्याया इति देव —यज्याये ।

मातिरिश्वनः । घर्मः । असि । द्यौः । असि । पृथिवी । असि । विश्वधाया

इति विश्व —धायाः । असि । प्रमेण । धाम्ना । दृण्हस्व । मा । ह्याः ।

वसूनाम् । पवित्रम् । असि । शतधारिमिति शत —धारम् । वसूनाम् ।

पवित्रम् । असि । सहस्रधारिमिति सहस्र — धारम् । हुतः । स्तोकः ।

हुतः । द्रफ्सः । अग्नये । बृहते । नाकाय । स्वाहा । द्यावा पृथिवीभ्या मिति द्यावा – पृथिवीभ्याम् । सा । विश्वायुरिति विश्व – आयुः । सा । विश्वव्यंचा इति विश्व –व्यचाः । सा । विश्वकर्मेति विश्व –कर्मा । समिति । पृच्यद्ध्वम् । ऋतावरीरित्यृत – वरीः । ऊर्मिणीः । मधुमत्तमा इति मधुमत्–तमाः । मन्द्राः । धनस्य । सातये । सोमेन () । त्वा । एति । तनच्मि । इन्द्राय । दधि । विष्णो इति । हव्यम् । रक्षस्व ॥ ४

(58) (सोमें-नाष्टौ चं) *(A3)*

<u>1.1.4.1</u>

वर्मणे वां देवेभ्यः शकेयं, वैषाय त्वा, प्रत्युष्ट ्रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो, धूरिस धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं योऽस्मान् धूर्वति तं धूर्वयं वयं धूर्वाम, -स्त्वं देवानामसि सस्नितमं पप्रितमं जुष्टतमं वहितमं देवहृतम-महुतमिस हविर्धानं, दृ्हस्व मा ह्वार्, मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रेक्षे मा भेर्मा सं विकथा मा त्वा -[] 5

1.1.4.1-Padam

कर्मणे । वाम् । देवेभ्यः । शकेयम् । वेषाय । त्वा । प्रत्युष्टमिति प्रति – उष्टम् । रक्षः । प्रत्युष्टा इति प्रति – उष्टाः । अरातयः । धूः ।

असि । धूर्व । धूर्वन्तम् । धूर्व । तम् । यः । अस्मान् । धूर्वति । तम् । धर्व । यम् । वयम् । धूर्वमः । त्वम् । देवानाम् । असि । सिस्नतमिति सस्नि – तमम् । पप्रितमिति पप्रि – तमम् । जुष्टतमिति जुष्ट – तमम् । विह्नतमिति विह्न – तमम् । देवहूतमिति देव – हूतमम् । अहुतम् । असि । हिवर्धानिति हिवः – धानम् । दूर्हस्व । मा । ह्वाः । मित्रस्य । त्वा । चक्षुषा । प्रेति । ईक्षे । मा । भेः । मा । सिमिति । विक्थाः । मा । त्वा । 5 (50)

1.1.4.2

हि एसिष, - मुरु वाताय, देवस्य त्वा सिवतुः प्रस्तवेऽश्विनो र्बाहुभ्यां,

पूष्णो हस्ताभ्या - मग्नये जुष्टं निर्वपाम्यग्नीषोमाभ्या, - मिदं देवाना,
मिदमु नः सह, स्फात्ये त्वा नारात्ये, सुवरिभ वि ख्येषं,

वैश्वानरं ज्योतिर, दृ एहन्तां दुर्या द्यावापृथिव्यो, - रुर्वन्तरिक्ष मिन्व,
ह्यदित्यास्त्वोपस्थे सादयाम्यग्ने हव्य ए रक्षस्व ॥ 6

```
1.1.4.2
```

हि एसिषम् । उरु । वाताय । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र –सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । अग्नये । जुष्टम् । निरिति । वपामि । ा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी – सोमाभ्याम् । इदम् । देवानाम् । इदम् । उ । नः । सह । स्फात्यै । त्वा । न । अरात्यै । सुवः । अभि । वीति । ख्येषम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । दृष्हन्ताम् । दुर्याः । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा – पृथिव्योः । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । अदित्याः । त्वा । उपस्थ इत्युप–स्थे । सादयामि । अग्ने । हव्यम् ।

रक्षस्व ॥ 6 (46)

(मा त्वा-षट्चत्वारि श्राच्च) (A4)

<u>1.1.5.1</u>

देवो वः सवितोत् पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रिमिभि,-रापो देवीरग्रेपुवो अग्रेगुवोऽग्र इमं यज्ञं नयताग्रे यज्ञपतिं धत्तयुष्मानिन्द्रो ऽवृणीत वृत्रतूर्ये, यूयमिन्द्रमवृणीद्ध्वं वृत्रतूर्येप्रोक्षिताः स्था,-ग्नये वो जुष्टं प्रोक्षाम्यग्नीषोमाभ्या ए शुन्धद्ध्वं दैव्याय कर्मणे

देवयुज्याया, अवधूत्र रक्षोऽवधूता अरातयो,ऽदित्यास्त्वगिस् प्रति त्वा -[] 7

1.1.5.1-Padam

देवः । वः । सविता । उदिति । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण । वसीः । सूर्यस्य । रिंगभिरिति रिंग – भिः । आपः । देवीः । अग्रेपुव इत्यंग्रे-पुवः । अग्रेगुव इत्यंग्रे-गुवः । अग्रे । इमम् । यज्ञम् । नयत । अग्रे । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । धत्त । युष्मान् । इन्द्रः । अवृणीत । वृत्रतूर्य इति वृत्र –तूर्य । यूयम् । इन्द्रम् । अवृणीद्ध्वम् । वृत्रतूर्य इति वृत्र –तूर्ये । प्रोक्षिता इति प्र –उक्षिताः । स्थ । अग्नये । वः । जुष्टम् । प्रेति । उक्षामि । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नि – सोमाभ्याम् । शुन्धद्ध्वम् । दैव्याय । कर्मणे । देवयज्याया इति देव-यज्यायै । अवधूतमित्यव – धूतम् । रक्षः । अवधूता इत्यव – धूताः । अरातयः । अदित्याः । त्वक् । असि । प्रतीति । त्वा । 7 (50)

<u>1.1.5.2</u>

पृथिवी वेत्त्व,-धिषवणमसि वानस्पत्यं प्रति त्वा ऽदित्यास्त्व,-ग्वेत्त्वग्ने-। । । । स्तुनूरिस वाचो विसर्जनं देववीतये त्वा गृह्णा,-म्यद्रिरिस वानस्पत्यः स

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

इदं देवेभ्यो हव्य ए सुशमि शिम, - ष्वेषमा वदोर्जमा वद द्युमद्वदत वय ए सङ्घातं जेष्म, वर्.षवृद्धमिस, प्रति त्वा वर्.षवृद्धं वैतु, परापूत ए रक्षः परापूता अरातयो, रक्षसां भागो () ऽसि, वायुर्वो वि विनकु, देवों वः सविता हिरण्यपाणिः प्रति गृह्णातु ॥ 8 1.1.5.2 पृथिवी । वेतु । अधिषवणमित्यधि – सवनम् । असि । वानस्पत्यम् । प्रतीति । त्वा । अदित्याः । त्वक् । वेत्तु । अग्नेः । तनूः । असि । वाचः । विसर्जनमिति वि-सर्जनम् । देववीतय इति देव- वीतये । त्वा । गृह्णामि । अद्रिः । असि । वानस्पत्यः । सः । इदम् । देवेभ्यः । हव्यम् । सुशमीति सु – शमि । शमिष्व । इषम् । एति । वद । ऊर्जम् । एति । वद । द्युमदिति द्यु-मत् । वदत । वयम् । सङ्घातमिति सं-घातम् । जेष्म । वर्.षवृद्धमिति वर्.ष -वृद्धम् । असि । प्रतीति । त्वा । वर्.षवृद्धमिति वर्.ष-वृद्धम् । वेतु । परापूतमिति परा – पूतम् । रक्षः । परापूता इति परा – पूताः । अरातयः । रक्षसाम् । भागः () । असि । वायुः । वः । वीति । विनक्तु । देवः । वः । सविता ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

हिरण्यपाणिरिति हिरण्य – पाणिः । प्रतीति । गृह्णातु ॥ **8 (61)**(त्वा – भाग – एकादश च) (A5)

1.1.6.1

अवधूत ् रक्षोऽवधूता अरातयो,ऽदित्यास्त्वगिस प्रति त्वा पृथिवी वेत्तु,

अवधूत् रक्षाऽवधूता अरात्या,ऽदित्यास्त्वगिस प्रति त्वा पृथिवी वत्तु,
दिवः स्कंभिनिरिस प्रति त्वाऽदित्यास्त्वग्वेत्तु, धिषणाऽसि पर्वत्या
प्रति त्वा दिवः स्कंभिनवेत्तु, धिषणाऽसि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वति वेत्तु,
देवस्य त्वा सिवतुः प्रस्वे –ऽश्विनो – र्बाहुभ्यां पूष्णोहस्ताभ्यामधि वपािम
धान्यमिस धिनुहि देवान्, प्राणाय त्वा, () ऽपानाय त्वा, व्यानाय त्वा,
दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धां, देवो वः सिवता हिरण्यपािणः

प्रति गृह्णातु ॥ 9

1.1.6.1-Padam

अवधूतमित्यवं – धूतम् । रक्षः । अवधूता इत्यवं – धूताः । अर्रातयः । अदित्याः । त्वक् । असि । प्रतीति । त्वा । पृथिवी । वेतु । दिवः । स्कम्भिनिः । असि । प्रतीति । त्वा । अदित्याः । त्वक् । वेतु । धिषणा । असि । पर्वत्या । प्रतीति । त्वा । दिवः । स्कम्भिनः । वेतु । धिषणा । असि । पर्वत्या । प्रतीति । त्वा । दिवः । स्कम्भिनः । वेतु । धिषणा । असि । पार्वतेयी । प्रतीति । त्वा । पर्वतिः । वेतु । देवस्य । त्वा । असि । पार्वतेयी । प्रतीति । त्वा । पर्वतिः । वेतु । देवस्य । त्वा ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

सवितुः । प्रसव इति प्र –सवे । अश्विनोः । बाह्भ्यामिति –बाह्भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । अधीति । वपामि । धान्यम् । असि । धिनुहि । देवान् । प्राणायेति प्र – अनायं । त्वा () । अपानात्येप – अनायं । त्वा । व्यानायेति वि– अनाय । त्वा । दीर्घाम् । अन्विति । प्रसितिमिति प्र – सितिम् । आयुषे । धाम् । देवः । वः । सविता । हिरण्यपाणिरिति हिरण्य – पाणिः । प्रतीति । गृह्णातु ॥ ९ (65) (प्राणाय त्वा - पञ्चदश च) (A6) 1.1.7.1 थृष्टिरसि ब्रह्म यच्छा,-पाग्ने ऽग्निमामादं जिह, निष्क्रव्याद्ण् सेधा, ऽऽदेवयजं वह, निर्दग्ध ए रक्षो निर्दग्धा अरातयो, धुवमसि पृथिवीं दृ ण्हाऽऽ * युर्दृ ण्ह प्रजां दृ ण्ह सजातानस्मै यजमानाय पर्यू ह, धर्त्रमस्यन्तरिक्षं दृण्ह प्राणं दृण्हापानं दृण्ह सजातानस्मै यजमानाय पर्यूह, धरुणमिस दिवं दृ एह चक्षुः -[] 10 1.1.7.1-Padam धृष्टिः । असि । ब्रह्मं । यच्छ । अपेति । अग्ने । अग्निम् । आमादमित्याम –अदम् । जहि । निरिति । क्रव्यादमिति क्रव्य– अदम् ।

1.1.7.2

दृश्ह श्रोत्रं दृश्ह सजातानस्मै यजमानाय पर्यूह, धर्मासि दिशो दृश्ह योनिं दृश्ह प्रजां दृश्ह सजातानस्मै यजमानाय पर्यूह, चितः स्थ प्रजामस्मै रियमस्मै सजातानस्मै यजमानाय पर्यूह, भृगूणामङ्गिरसां तपसा तप्यद्ध्वं, यानि धर्मे कपालान्युप–चिन्वन्ति वेधसः। पूष्णस्तान्यपि वृत इन्द्रवायू वि मुञ्चतां॥ 11 1.1.7.2-Padam

दृ एह । श्रोत्रम् । दृ एह । सजातानिति स-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । धर्म । असि । दिशः । दृ⊍्ह । योनिम् । दृ एह । प्रजामिति प्र –जाम् । दृ एह । सजातानिति स–जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । चितः । स्थ । प्रजामिति प्र -जाम् । अस्मै । रयिम् । अस्मै । सजातानिति स-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । भृगूणाम् । अङ्गिरसाम् । तपसा । तप्यद्ध्वम् । यानि । घर्मे । कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप – चिन्वन्ति । वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायू इतीन्द्र-वायू । वीति । मुञ्चताम् ॥ **11 (48) (चक्षुं – रष्टाचत्वारिञ्शच्च)** *(A7)* 1.1.8.1 सं वपामि, समापो अद्भरग्मत समोषधयो रसेनस्र रेवती र्जगतीभि र्मधुमती र्मधुमतीभिः सृज्यद्ध्व,-मद्भ्यः परि प्रजाताः स्थ समद्भिः पृच्यद्ध्वं, जनयत्यै त्वा सं यौंय,-ग्नये त्वा,ऽग्नीषोमाभ्यां, मखस्य शिरोऽसि, घर्मोऽसि विश्वायु, – रुरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतां, त्वचं गृह्णी,-ष्वान्तरित ए रक्षोऽन्तरिता अरातयो, देवस्त्वा सविता () श्रपयतु

वर.षिष्ठे अधि नाके, ऽग्निस्ते तनुवं माऽति धागग्ने हव्य ए रक्षस्व, सं ब्रह्मणा पृच्य, – स्वैकताय स्वाहा, द्विताय स्वाहा, त्रिताय स्वाहा ॥ 12 1.1.8.1 -Padam समिति । वपामि । समिति । आपः । अद्धिरित्यत् – भिः । अग्मत । समिति । ओषधयः । रसेन । समिति । रेवतीः । जगतीभिः । मधुंमतीरिति मधुं – मतीः । मधुंमतीभिरिति मधुं – मतीभिः । स्ज्यद्ध्वम् । अद्भ्य इत्यंत् – भ्यः । परीति । प्रजाता इति प्र –जाताः । स्थ । समिति । अद्भिरित्यत् – भिः । पृच्यद्ध्वम् । जनयत्यै । त्वा । समिति । यौमि । अग्नये । त्वा । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी – सोमाभ्याम् । मखस्य । शिरः । असि । घर्मः । असि । विश्वायुरुरितिं विश्व- आयुः । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपंतिरिति यज्ञ –पतिः । प्रथताम् । त्वचम् । गृह्णीष्व । अन्तरितमित्यन्तः –इतम् । रक्षः । अन्तरिता इत्यन्तः – इताः । अरातयः । देवः । त्वा । सविता () । श्रपयतु । वर्.षिष्ठे । अधीति । नाके । अग्निः । ते । तनुवम् । मा । अतीति । धाक् । अग्ने । हव्यम् । रक्षस्व । समिति । ब्रह्मणा । पृच्यस्व ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

एकताय । स्वाहा । द्विताय । स्वाहा । त्रिताय । स्वाहा ॥ 12 (72)

(सविता-द्वाविण्शतिश्च) (A8)

1.1.9.1

आ दद, इन्द्रस्य बाहुरिस दक्षिणः सहस्रभृष्टिः श्वाततेजावायुरिस

तिग्मतेजाः, पृथिवि देवयज्-न्योषद्ध्यास्ते मूलं मा हि ्सिष्,—

मपहतोऽरुकः पृथिव्यै, व्रजं गच्छ गोस्थानं, वर्ष्यतु ते द्यौ,र्बधान देव

सिवतः परमस्यां परावित शतेन पाशैर्यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं

द्विष्मस्तमतो मा मौ,-गपहतोऽररुः पृथिव्यै देवयजन्यै, व्रजं -[] 13

1.1.9.1 -Padam

एति । द्दे । इन्द्रंस्य । बाहुः । असि । दक्षिणः । सहस्रंभृष्टिरिति
सहस्रं –भृष्टिः । ञ्चततेजा इति ञ्चत –तेजाः । वायुः । असि ।
तिग्मतेजा इति तिग्म – तेजाः । पृथिवि । देवयजनीति देव –यजनि ।
ओषद्ध्याः । ते । मूलम् । मा । हिं्सिषम् । अपहत इत्यपं –हतः ।
अरुरः । पृथिव्यै । व्रजम् । गच्छ । गोस्थानमिति गो–स्थानम् ।
वर्ष्वतु । ते । द्यौः । बधान । देव । सवितः । परमस्याम् ।
परावतीति परा – वति । ञ्चतेन । पाञैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् ।

1.1.9.2 -Padam

गच्छ । गोस्थानमिति गो – स्थानम् । वर्षतु । ते । द्यौः । बधान । देव ।
स्वितः । प्रमस्याम् । प्रावतीति परा – वति । ञ्रातेन । पाशौः । यः ।
अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा ।
मौक् । अपहत इत्यप –हतः । अरुकः । पृथिव्याः । अदेवयजन्
इत्यदेव – यजनः । व्रजम् । गच्छ । गोस्थानमिति गो – स्थानम् ।
वर्ष्यतु । ते । द्यौः । बधान । देव । सवितः । परमस्याम् ।

परावतीति परा – वति । शतेन । पाशैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । --च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा । 14 (50)

1.1.9.3

मौ, -गररुस्ते दिवं मा स्कान्, वसवस्त्वा परि गृह्णन्तु गायत्रेण छन्दसा, रुद्रास्त्वा परि गृह्णन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसा, ऽऽदित्यास्त्वा परि गृह्णन्तु जागतेन छन्दसा, देवस्य सिवतुः सवे कर्म कृण्वन्ति वेधस, ऋतम, - स्यृतसदनम, -स्यृतश्रीरिस, धा असि स्वधा अस्युर्वी चासि वस्वी चासि पुरा क्रूरस्य विसृपो विरिष्शिन्, () नुदादाय पृथिवीं जीरदानुर्यामैरयं चन्द्रमिस स्वधाभिस्तां धीरासो अनुदृश्य यजन्ते ॥ 15

1.1.9.3 -Padam

मौक् । अर्रुः । ते । दिवम् । मा । स्कान् । वसवः । त्वा । परीति ।
गृह्णन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । रुद्राः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । त्रैष्टुभेन ।
छन्दसा । आदित्याः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । जागतेन । छन्दसा ।
देवस्य । स्वितुः । स्वे । कर्म । कृण्वन्ति । वेधसः । ऋतम् । असि ।
ऋतसदनमित्यृत –सदनम् । असि । ऋतश्रीरित्यृत – श्रीः । असि ।
धाः । असि । स्वधेति स्व – धा । असि । उर्वी । च । असि । वस्वी ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

```
च । असि । पुरा । क्रूरस्य । विसृप इति वि– सृपः ।
विरिफ्शिति वि रिफ्शिन् () । उदादायेत्युत् – आदाय । पृथिवीम् ।
जीरदानुरिति जीर – दानुः । याम् । ऐरयन्न् । चन्द्रमसि ।
स्वधाभिरिति स्व-धाभिः । ताम् । धीरांसः ।
अनुदृश्येत्यनु अनु – दृश्य । यजन्ते ॥ 15 (61)
(देवयजन्यै व्रजं - तमतो मा - विरिफ्शन् - नेकादश च) (A9)
1.1.10.1
प्रत्युष्ट ए रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो, ऽग्नेर्वस्तेजिष्ठेन तेजसा निष्टपामि,
गोष्ठं मा निर्मृक्षं वाजिनं त्वा सपत्रसाह ए सं मार्जिम्, वाचं प्राणं,
चक्षुः श्रोत्रं, प्रजां योनिं मा निर्मृक्षं वाजिनीं त्वा सपत्नसाही एं सं
मार्ज्म्या, शासाना सौमनसं प्रजाॶ सौभाग्यं तनूं।
अग्नेरनुव्रता भूत्वा सं नहो सुकृताय कं ॥
सुप्रजसंस्त्वा वय ए सुपत्नीरुप -[] 16
1.1.10.1 -Padam
प्रत्युष्टमिति प्रति – उष्टम् । रक्षः । प्रत्युष्टा इति प्रति –उष्टाः ।
अरातयः । अग्नेः । वः । तेजिष्ठेन । तेजसा । निरिति । तपामि ।
```

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

गोष्ठमिति गो –स्थम् । मा । निरिति । मृक्षम् । वाजिनम् । त्वा । सपलसाहमितिं सपल – साहम्। समिति । मार्ज्मि । वाचम्। प्राणमिति प्रा– अनम् । चक्षुः । श्रोत्रम् । प्रजामिति प्र –जाम् । योनिम् । मा । निरिति । मृक्षम् । वाजिनीम् । त्वा । सपलसाहीमिति सपत्न- साहीम् । समिति । मार्ज्मि । आशासानेत्यां - शासाना । सौमनसम् । प्रजामिति प्र –जाम् । सौभाग्यम् । तनूम् ॥ अग्नेः । अनुव्रतेत्यनु -व्रता । भूत्वा । समिति । नह्ये । सुकृतायेति सु –कृताय । कम् ॥ सुप्रजस इति सु–प्रजसः । त्वा । वयम् । सुपत्नीरिति सु-पत्नीः । उपेति । 16 (50) 1.1.10.2 सेदिम । अग्ने सपत्नदंभनमदब्धासो अदाभ्यं ॥ इमं विष्यामि वरुणस्य पाशं यमबद्ध्नीत सविता सुकेतः। धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोके स्योनं में सह पत्यां करोमि ॥ समायुषा सं प्रजया समग्ने वर्चसा पुनः । सं पत्नी पत्याऽहं गच्छे समात्मा तनुवा मम ॥ महीनां पयो ऽस्योषधीना ॶं रसस्तस्य तेऽक्षीयमाणस्य नि −[] 17

1.1.10.2 -Padam सेदिम ॥ अग्ने । सपत्नदम्भनमिति सपत्न-दम्भनम् । अदब्धासः । अदाभ्यम् ॥ इमम् । वीति । स्यामि । वरुणस्य । पाशम् । यम् । अबद्ध्नीत । सविता । सुकेत इति सु-केतः ॥ धातुः । च । योनौ । सुकृतस्येति सु –कृतस्य । लोके । स्योनम् । मे । सह । पत्या । करोमि ॥ समिति । आयुषा । समिति । प्रजयेति प्र–जया । समिति । अग्ने । वर्चसा । पुनः ॥ समिति । पत्नी । पत्या । अहम् । गच्छे । । । । समिति । आत्मा । तनुवा । मम ॥ महीनाम् । पयः । असि । ओषधीनाम् । रसः । तस्य । ते । अक्षीयमाणस्य । निरिति । 17 (50) <u>1.1.10.3</u> वपामि, महीनां पयो ऽस्योषधीना ए रसोऽदब्धेन त्वा चक्षुषाऽवेक्षे सुप्रजास्त्वाय, तेजोंऽसि, तेजोऽनु प्रे,-ह्यग्निस्ते तेजो मा वि नै,-दग्नेर्जिह्वाऽसि सुभूर्देवानां धाम्नेधाम्ने देवेभ्यो यजुषेयजुषे भव, शुक्रमिस, ज्योतिरिस, तेजोऽिस, देवो वः सवितोत् पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रिमिभः, शुक्रं () त्वा शुक्रायां धाम्नेधाम्ने

देवेभ्यो यजुषेयजुषे गृह्णामि, ज्योतिस्त्वा ज्योति, —ष्यूर्चिस्त्वाऽर्चिषि । धाम्नेधाम्ने देवेभ्यो यजुषेयजुषे गृह्णामि ॥ 18

1.1.10.3 -Padam

वपामि । महीनाम् । पयः । असि । ओषधीनाम् । रसः । अदब्धेन । त्वा । चक्षुंषा । अवेति । ईक्षे । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः – त्वाय । तेजः । असि । तेजः । अनु । प्रेति । इहि । अग्निः । ते । तेजः । मा । वीति । नैत् । अग्नेः । जिह्वा । असि । सुभूरिति सु – भूः । देवानाम् । धाम्ने धाम्न इति धाम्ने – धाम्ने । देवेभ्यः । यजुषेयजुष इति यजुषे –यजुषे । भव । शुक्रम् । असि । ज्योतिः । असि । तेजः । असि । देवः । वः । सविता । उदिति । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण । वसोः । सूर्यस्य । रिमभिरितं रिम-भिः । शुक्रम् ()। त्वा। शुक्रायाम्। धाम्ने धाम्न इति धाम्ने – धाम्ने। देवेभ्यः । यजुषेयजुष इति यजुषे –यजुषे । गृह्णामि । ज्योतिः । त्वा । ज्योतिषि । अर्चिः । त्वा । अर्चिषि । धाम्ने धाम्न इति धाम्ने – धाम्ने । देवेभ्यः । यजुषेयजुष इति यजुषे –यजुषे । गृह्णामि ॥ 18 (66) (उप - नि - रिमिभे: शुक्र ॰ न षोडश च) (A10)

1.1.11.1 कृष्णो उस्याखरेष्ठो उग्नयं त्वा स्वाहा, वेदिरसि बर्.हिषे त्वा स्वाहा, बर्.हिरसि सुग्भ्यस्त्वा स्वाहा, दिवे त्वा, उन्तरिक्षाय त्वा, पृथिव्यै त्वा, स्वधा पितृभ्य ऊर्ग्भव बर्.हिषद्भ्य ऊर्जा पृथिवीं गच्छतविष्णोःस्तूपो ऽस्यूर्णामदसं त्वा स्तृणामि स्वासस्थं देवेभ्यो गन्धर्वोऽसि विश्वावस् र्विश्वस्मादीषतो यजमानस्य परिधिरिड ईडितइन्द्रस्य बाहुरसि -[] 19 1.1.11.1 -Padam कृष्णः । असि । आखरेष्ठ इत्यांखरे – स्थः । अग्नये । त्वा । स्वाहा । । वेदिः । असि । बर्.हिषे । त्वा । स्वाहा । बर्.हिः । असि । स्नुग्भ्य इति सुक् –भ्यः । त्वा । स्वाहा । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । स्वधेति स्व-धा । पितृभ्य इति पितृ -भ्यः । ऊर्क् । भव । बर्.हिषद्भ्य इति बर्.हिषत्-भ्यः । ऊर्जा । पृथिवीम् । गच्छत । विष्णोः । स्तूपः । असि । ऊर्णाम्रदसमित्यूर्णा – म्रदसम् । त्वा । स्तृणामि । स्वासस्थमिति सु –आसस्थम् । देवेभ्यः । गन्धर्वः । असि । विश्वावसुरितिं विश्व – वसुः । विश्वस्मात् । ईषतः ।

यजमानस्य । परिधिरिति परि – धिः । इडः । ईडितः । इन्द्रस्य ।

बाहुः । असि । 19 (50)

1.1.11.2

दक्षिणो यजमानस्य परिधिरिड ईिंडतो मित्रावर्रणौ त्वोत्तरतः परि धत्तां धुवेण धर्मणा यजमानस्य परिधिरिड ईिंडतः सूर्यस्त्वा पुरस्तात् पातु कस्याश्चिदिभिशस्त्यावीतिहोत्रं त्वा कवे द्युमन्त्र समिधीमृह्यग्ने बृहन्तमद्ध्वरेविशो यन्त्रे स्थो वसूना र रुद्राणामादित्याना र सदिस सीद जुहूरुपभृद् धुवाऽसि घृताची नाम्ना प्रियेण नाम्ना प्रिये सदिस () सीदैता असदन्थ् सुकृतस्य लोके ता विष्णो पाहि पाहि यज्ञं पाहि यज्ञपतिंपाहि मां यज्ञनियं ॥ 20

1.1.11.2 -Padam

दक्षिणः । यजमानस्य । परिधिरिति परि – धिः । इडः । ईडितः ।

मित्रावरुणाविति मित्रा – वरुणौ । त्वा । उत्तरत इत्युत् – तरतः ।

परीति । धत्ताम् । ध्रुवेण । धर्मणा । यजमानस्य । परिधिरिति परि-धिः ।

इडः । ईडितः । सूर्यः । त्वा । पुरस्तात् । पातु । कस्याः । चित् ।

अभिशस्त्या इत्यभि –शस्त्याः । वीतिहोत्रमिति वीति – होत्रम् ।

त्वा । कवे । द्युमन्तमिति द्यु – मन्तम् । समिति । इधीमिह । अग्ने । बृहन्तम् । अद्ध्वरे । विशः । यन्त्रे इति । स्थः । वसूनाम् । ।। । रुद्राणाम् । आदित्यानाम् । सदसि । सीद । जुहूः । । ॥ । उपभृदित्युप – भृत् । ध्रुवा । असि । घृताची । नाम्ना । प्रियेण । नाम्ना । प्रिये । सदसि () । सीद । एताः । असदन्न् । सुकृतस्येति सु-कृतस्य । लोके । ताः । विष्णो इति । पाहि । पाहि । यज्ञम् । पाहि । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । पाहि । माम् । यज्ञनियमिति यज्ञ – नियम् ॥ **20 (65)** (बाह्रस्सि - प्रिये सदसि - पञ्चदश च) (A11) 1.1.12.1 भुवनमसि वि प्रथस्वाग्ने यष्टरिदं नमः । जुह्नेह्यग्निस्त्वा ह्वयति देवयज्याया उपभृदेहि देवस्त्वा सविता ह्वयति देवयज्याया अग्नाविष्णू मा वामव क्रमिषं वि जिहाथां मा मा सं ताप्तं लोकं में लोककृतौ कृणुतं विष्णोः स्थानमसीत इन्द्रो अकृणोद् वीर्याणि समारभ्योद्ध्वी अद्ध्वरो दिविस्पृशमहुतो ()

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

यज्ञो यज्ञपते-रिन्द्रावान्थ् स्वाहा बृहद्धाः पाहि माऽग्ने दुश्चरितादा मा सुचरिते भज मखस्य शिरोऽसि सं ज्योतिषा ज्योतिरङ्कां ॥ 21 1.1.12.1 -Padam भुवनम् । असि । वीति । प्रथस्व । अग्ने । यष्टः । इदम् । नमः ॥ जुहुं। एति । इहि । अग्निः। त्वा । ह्वयति । देवयज्याया इति देव -यज्यायै । उपभृदित्युप -भृत् । एति । इहि । देवः । त्वा । सविता । ह्वयति । देवयज्याया इति देव –यज्यायै । अग्नाविष्णू इत्यग्ना -विष्णू । मा । वाम् । अवेति । क्रमिषम् । वीति । जिहाथाम् । मा । मा । समिति । ताप्तम् । लोकम् । मे । लोककृताविति लोक-कृतौ । कृणुतम् । विष्णोः । स्थानम् । असि । इतः । इन्द्रः । अकृणोत् । वीर्याणि । समारभ्येति सं-आरभ्यं । ऊद्रध्वः । अद्ध्वरः । दिविस्पृशमिति दिवि –स्पृशम् । अहुतः () । यज्ञः । यज्ञपतेरिति यज्ञ – पतेः । इन्द्रावानितीन्द्र – वान् । स्वाहा । बृहत् । भाः । पाहि । मा । अग्ने । दुश्चरितादिति दुः – चरितात् । एति । मा । सुचरित इति सु – चरिते ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

भज । मखस्य । शिरः । असि । समिति । ज्योतिषा । ज्योतिः । अङ्गाम् ॥ 21 (71) (अहुत - एकवि ्रातिश्व) (A12) 1.1.13.1 वाजस्य मा प्रसवेनी-द्ग्राभेणो-दग्रभीत्। अथा सपता एं इन्द्रों में निग्राभेणाधरा एं अकः ॥ उद्ग्राभं च निग्राभं च ब्रह्मं देवा अवीवृधन् । अथा सपलानिन्द्राग्नी में विषूचीनान् व्यस्यतां ॥ वस्भ्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वाऽऽदित्येभ्यस्त्वा ऽक्तल् रिहाणा वियन्तु वयः ॥ प्रजां योनिं मा निर्मृक्षमा प्यायन्तामाप ओषधयो मरुतां पृषतयः स्थ दिवं -[] 22 1.1.13.1 –Padam वाजस्य । मा । प्रसवेनेति प्र–सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत् – ग्राभेण । उदिति । अग्रभीत् ॥ अथं । सपत्नान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणेति नि-ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥ उद्ग्राभमित्युत् -ग्राभम् । च । निग्राभमिति नि –ग्राभम् । च । ब्रह्मं । देवाः । अवीवृधन्न् ॥ अथं । सपतान् । इन्द्राग्नी इतीन्द-अग्नि । मे । विषूचीनान् । वीति ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

अस्यताम् ॥ वस्पभ्य इति वस्प-भ्यः । त्वा । रुद्रेभ्यः । त्वा । आदित्येभ्यः । त्वा । अक्तम् । रिहाणाः । वियन्तु । वयः ॥ प्रजामिति प्र-जाम् । योनिम् । मा । निरिति । मृक्षम् । एति । प्यायन्ताम् । आपः । ओषधयः । मुरुताम् । पृषतयः । स्थ । दिवं । 22 (50)

1.1.13.2

1.1.13.2 -Padam

गच्छ । ततः । नः । वृष्टिम् । एति । ईरय ॥ आयुष्पा इत्यायुः – पाः । अग्ने । असि । आयुः । मे । पाहि । चक्षुष्पा इति चक्षुः – पाः । अग्ने । असि । चक्षुः । मे । पाहि । ध्रुवा । असि । यम् । परिधिमिति परि –धिम् । पर्यधत्था इति परि –अधत्थाः । अग्ने । देव ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

पणिभिरिति पणि -भिः । वीयमाणः ॥ तम् । ते । एतम् । अन्विति । जोषम् । भरामि । न । इत् । एषः । त्वत् । अपचेतयाता इत्यप – चेतयातै । यज्ञस्य । पाथः । उप । समिति । इतम् । स७स्रावभागा इति स ⊌स्राव – भागाः । स्थ । इषाः । बृहन्तः । प्रस्तरेष्ठा इति प्रस्तरे-स्थाः । बर्.हिषद इति बर्.हि-सदः । च । 23 (50) **1.1.13.3** देवा इमां वाचमभि विश्वे गृणन्त आसद्यास्मिन् बर्.हिषि मादयद्ध्वमग्ने र्वामपन्नगृहस्य सदिस सादयामि सुंनाय सुंनिनी सुंने मा धत्तं धुरि धुयौं पातमग्ने ऽदब्धायो ऽशीततनो पाहि माऽद्य दिवः पाहि प्रसित्यै पाहि दुरिष्ट्यै पाहि दुरद्मन्यै पाहि दुश्चरितादविषं नः पितुं कृणु सुषदा योनि स्वाहा देवा गातुविदो गातुं वित्वा गातु () मित मनसस्पत इमं नो देव देवेषु यज्ञ स्वाहा वाचि स्वाहा वाते धाः ॥ 24 1.1.13.3 -Padam देवाः । इमाम् । वाचम् । अभीति । विश्वे । गृणन्तः। आसद्येत्या–सद्य । अस्मिन्न् । बर्.हिषि । मादयद्ध्वम् । अग्नेः । वाम् ।

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

अपन्नगृहस्येत्यपन्न – गृहस्य । सदिस । सादयामि । सुम्नाय । सुम्निनी इति । सुम्ने । मा । धत्तम् । धुरि । धुर्यौ । पातम् । अग्ने । अदब्धायो इत्यदब्ध-आयो । अशीततनो इत्यंशित –तनो । पाहि । मा । अद्य । दिवः । पाहि । प्रसित्या इति प्र-सित्यै । पाहि । दुरिष्ट्या इति दुः -इष्ट्यै । पाहि । दुरद्मन्या इति दुः -अद्मन्यै । पाहि । दुर्श्वरितादिति दुः – चरितात् । अविषम् । नः । पितुम् । कृणु । सुषदेति सु –सदा । योनिम् । स्वाहा । देवाः । गातुविद इति गातु–विदः । गातुम् । वित्त्वा । गातुम् ()। इत । मनसः । पते । इमम् । नः । देव । देवेषु । यज्ञम् । ॥ ॥ ॥ स्वाहा । वाचि । स्वाहा । वाते । धाः ॥ **24 (63)** (दिवं – च – वित्त्वा गातुं – त्रयोदश च) (A13) <u>1.1.14.1</u> उभा वामिन्द्राग्नी आहुवद्ध्या उभा राधसः सह मादयद्ध्ये । उभा दाताराविषा एं रयीणामुभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥ अश्रव एं हि भूरिदावत्तरा वां विजामातुरुत वा घा स्यालात् । अथा सोमस्य प्रयती युवभ्यामिन्द्राग्नी स्तोमं जनयामि नव्यं ॥ इन्द्राग्नी नवतिं पुरो दासप्रतीरधूनुतं ।

साकमेकेन कर्मणा ॥ श्चिं नु स्तोमं नवजात-मद्येन्द्राग्नी वृत्रहणा जुषेथां । 25 1.1.14.1-Padam उभा । वाम् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । आहुवद्ध्यै । उभा । राधसः । सह । मादयद्ध्यै ॥ उभा । दातारौ । इषाम् । रयीणाम् । उभा । वाजस्य । सातये । हुवे । वाम् । अश्रवम् । हि । भूरिदावत्तरेति भूरिदावत् –तरा । वाम् ॥ विजामातुरिति वि- जामातुः । उत । वा । घ । स्यालात् ॥ अथ । सोमस्य । प्रयतीति प्र-यती । युवभ्यामिति युव - भ्याम् । इन्द्राग्नी इतीन्द – अग्नी । स्तोमम् । जनयामि । नव्यम् ॥ इन्द्राग्नी इतीन्द्रं – अग्नी । नवतिम् । पुरः । दासप्लीरिति दास – प्रलीः । अधूनुतम् ॥ साकम् । एकेन । कर्मणा ॥ शुचिम् । नु । स्तोमम् । नवजातमिति नव- जातम् । अद्य । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । वृत्रहणेति वृत्र –हना । जुषेथाम् ॥ 25 (50)

1.1.14.2

उभा हि वाण् सुहवा जोहवीमि ता वाजण् सद्य उञ्जते धेष्ठा ॥
वयमु त्वा पथस्पते रथं न वाजसातये । धिये पूषन्नयुज्मिह ॥
पथस्पथः परिपतिं वचस्या कामेन कृतो अभ्यानडकं ।
सनो रासच्छुरुधश्चन्द्राग्रा धियंधियण् सीषधाति प्र पूषा ॥
क्षेत्रस्य पतिना वयण् हितेनेव जयामिस ।

गामश्च पोषयित्न्वा स नो —[] 26

1.1.14.2-Padam

उभा । हि । वाम् । सुहवेति सु-हवा । जोहवीमि । ता । वाजम् ।

सद्यः । उशते । धेष्ठा ॥ वयम् । उ । त्वा । पथः । पते । रथम् । न ।

वाजसातय इति वाज-सातये ॥ धिये । पूषन् । अयुज्मिह ॥ पथस्पथ्
इति पथः - पथः । परिपितिमिति परि-पितम् । वचस्या । कामेन ।

कृतः । अभीति । आनट् । अर्कम् ॥ सः । नः । रासत् । शुरुधः ।

चन्द्राग्रा इति चन्द्र - अग्राः । धियन्धियमिति धियं - धियम् ।

सीषधाति । प्रेति । पूषा ॥ क्षेत्रस्य । पतिना । वयम् । हितेन । इव ।

जयामिस ॥ गाम् । अश्वम् । पोषयिन्नु । एति । सः । नः । 26 (50)

```
1.1.14.3
मृडातीदृशे ॥
क्षेत्रस्य पते मधुमन्तमूर्मि धेनुरिव पयो अस्मासु धुक्ष्व ।
मधुश्रुतं घृतमिव सुपूतमृतस्य नः पतयो मृडयन्तु ॥
अग्ने नय सुपर्था राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
युयोद्ध्यस्म-ज्जुंहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥
आ देवानामपि पन्थामगन्म यच्छक्नवाम तदनु प्रवोदुं ।
अग्नि र्विद्वान्थ्स यजाथ् – [ ] 27
1.1.14.3-Padam
मृडाति । ईदृशे ॥ क्षेत्रस्य । पते । मधुमन्तमिति मधु-मन्तम् ।
ऊर्मिम् । धेनु । इव । पयः । अस्मासु । धुक्ष्व ॥
मधुश्रुतमिति मधु-श्रुतम् । घृतम् । इव । सुपूतमिति सु-पूतम् ।
ऋतस्य । नः । पतयः । मृडयन्तु ॥ अग्ने । नय । सुपथेति सु-पथा ।
राये । अस्मान् । विश्वानि । देव । वयुनानि । विद्वान् ॥ युयोधि ।
अस्मत् । जुहुराणम् । एनः । भूयिष्ठाम् । ते ।
नमंडिकिमिति नमः-उक्तिम् । विधेम ॥ एति । देवानाम् । अपीति ।
```

```
पद पाठः (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः
```

पन्थाम् । अगन्म । यत् । शक्नवाम । तत् । अन्विति । प्रवोद्धमिति

प्र- वोढुम् ॥ अग्निः । विद्वान् । सः । यजात् । 27 (50)

1.1.14.4

सेंदु होता सो अद्ध्वरान्थ् स ऋतून् कल्पयाति ॥

। । ।

यद्वाहिष्ठं तदग्नये बृहदर्च विभावसो ।

महिषीव त्वद्रयिस्त्वद्वाजा उदीरते ॥

। । । । । । । । । । त्वमग्ने व्रतपा असि देव आ () मर्त्येष्वा । त्वं यज्ञेष्वीड्यः ॥

्। । । ॥ । यद्यो वयं प्रमिनाम व्रतानि विदुषां देवा अविदुष्टरासः ।

अग्निष्टद् विश्वमा पृणाति विद्वान् येभि र्देवा ए ऋतुभिः कल्पयाति ॥ 28

1.1.14.4-Padam

सः । इत् । उ । होतां । सः । अद्ध्वरान् । सः । ऋतून् । कल्पयाति ॥

यत् । वाहिष्ठम् । तत् । अग्नये । बृहत् । अर्च । विभावसो इति

।
विभा–वसो ॥ महिषी । इव । त्वत् । रियः । त्वत् । वाजाः । उदिति ।

ईरते ॥ अग्ने । त्वम् । पार्य । नव्यः । अस्मान् । स्वस्तिभिरिते स्वस्ति –िभः । अतीते । दुर्गाणीति दुः –गानि । विश्वा ॥ पू । च । पृथ्वी । बहुला । नः । उर्वी । भव । तोकाय । तनयाय । शम् । योः ॥ त्वम् । अग्ने । व्रतपा इति व्रत – पाः । असि । देवः । एति () । मर्त्येषु । आ ॥ त्वम् । युज्ञेषु । ईष्णः ॥ यत् । वः । वयम् । प्रिमेनामेति प्र–िमनाम । व्रतानि । विदुषाम् । देवाः । प्रिमेनामेति प्र–िमनाम । व्रतानि । विदुषाम् । देवाः । ॥ अविदुष्टरास्म इत्यविदुः – तरासः ॥ अग्निः । तत् । विश्वम् । एति । पृणाति । विद्वान् । येभिः । देवान् । ऋतुभिरित्यृतु –िभः । कल्पयाति ॥ 28 (73)

(जुषेथामा – सा नो – यजा – दा – त्रयोवि एशतिश्च) (A14)

vedavms@gmail.com

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-। । । (डुषे – दृ्ह – भुवन – मृष्टावि्रातिः ।)

First and Last Padam of First Prasnam :
।
(इषे त्वा – कल्पयाति ।)

। ॥ हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे

प्रथमः प्रश्नः समाप्तः

Details of Panchati and Padam for Kandam 1 – Prasanam 1 – TS 1.1

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	1	43
Anuvakam 2	2	88
Anuvakam 3	1	58
Anuvakam 4	2	96
Anuvakam 5	2	111
Anuvakam 6	1	65
Anuvakam 7	2	98
Anuvakam 8	1	72
Anuvakam 9	3	161
Anuvakam 10	3	166
Anuvakam 11	2	115
Anuvakam 12	1	71
Anuvakam 13	3	163
Anuvakam 14	4	223
	28	1530
